

ArcheoLogic Notitie AL156

ArcheoLogic ■■ the missing link

ARCHEOLOGIC NOTITIE AL156

Selectieadvies archeologie plangebied Angerlo Kolkwijk, gemeente Zevenaar

INLEIDING

Bouwfonds Ontwikkeling ontwikkelt de nieuwbouwwijk Kolkwijk te Angerlo, gemeente Zevenaar. Het plangebied is circa 5 ha groot. Op dit plangebied is door RAAP Archeologisch Adviesbureau in 2007 een bureau- en booronderzoek uitgevoerd. Deze heeft in het zuidelijke deel van het plangebied een mogelijke vindplaats aangetroffen van ca. 2,5 ha. RAAP heeft hierop geadviseerd voor het zuidelijk deel eerst een proefsleuvenonderzoek te laten uitvoeren.

Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het in kaart brengen en waarderen van de in het plangebied aanwezige archeologische resten teneinde tot een selectie van archeologische waarden te komen. Het proefsleuvenonderzoek is reeds uitgevoerd door ADC ArcheoProjecten in de periode van 5 tot en met 7 mei 2009.

Het doel van dit selectieadvies is een uitspraak doen te doen over de behoudenswaardigheid van het plangebied. De gemeente Zevenaar moet vervolgens een selectiebesluit nemen. Op basis van het te nemen selectiebesluit zal dan moeten worden bepaald wat de vervolgstappen zijn met betrekking tot het veiligstellen van de aanwezige archeologische waarden.

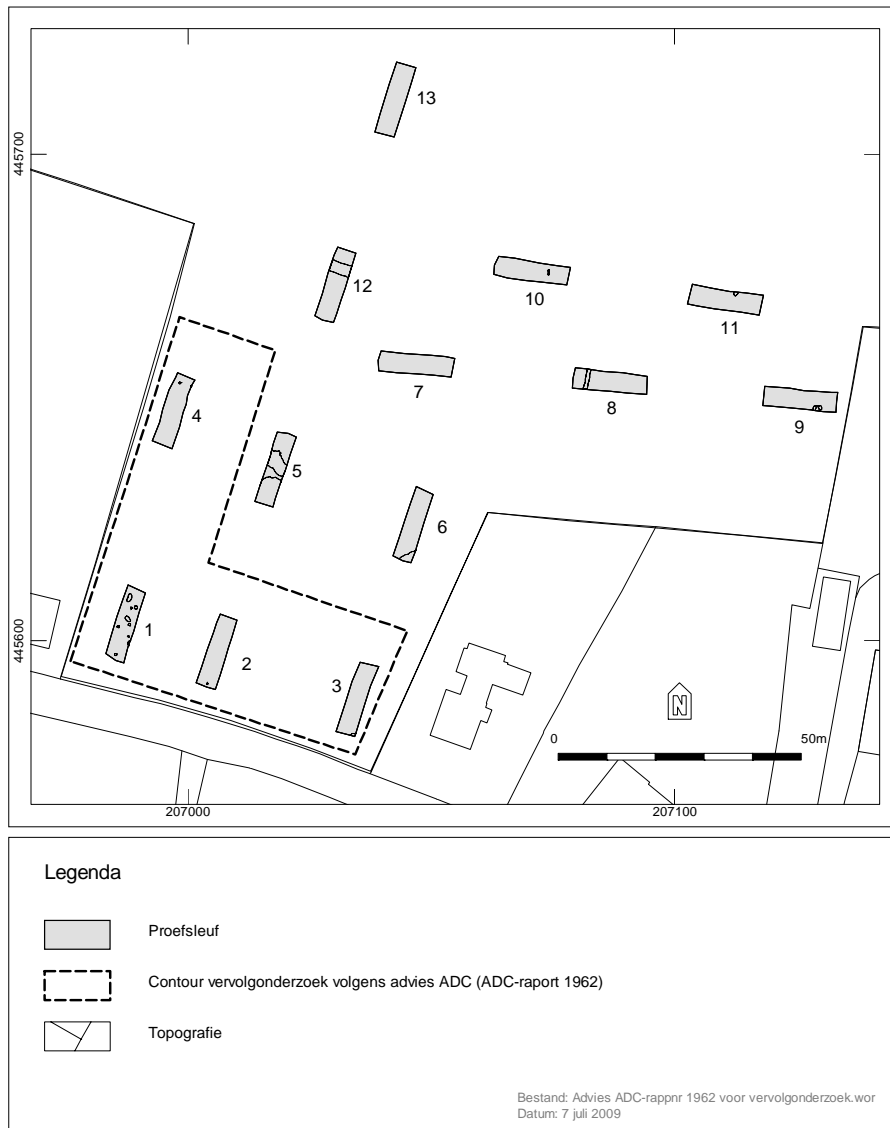
RESULTATEN PROEFSLEUVENONDERZOEK

De resultaten van het door ADC ArcheoProjecten uitgevoerde onderzoek zijn weergegeven in:

Verniers, L.P., 2009, *Archeologie in Angerlo Kolkwijk. Een inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven*. ADC ArcheoProjecten rapport 1962. Amersfoort (concept).

Hieronder worden deze resultaten van het proefsleuvenonderzoek kort weergegeven. Aan de hand van de aangetroffen resten heeft ADC ArcheoProjecten één vindplaats vastgesteld in de zuidwestelijke hoek van het plangebied (zie figuur 1). Het gaat hier om een mogelijke laatmiddeleeuwse nederzetting. Het prehistorisch aardewerk dat in één kuil (met middeleeuws aardewerk) is aangetroffen, is waarschijnlijk vermengd geraakt door graafwerkzaamheden gedurende de Middeleeuwen.

Gezien de spreiding van het prehistorisch aardewerk in de bovengrond, zal de rivierduin – die zich binnen het plangebied aan de zuidkant bevindt – waarschijnlijk ook in de periode Bronstijd-IJzertijd gebruikt zijn. Mogelijk bevindt het onderzoeksgebied zich in de periferie van een prehistorische nederzetting en is het gebied mogelijk gebruikt als akker. Voor een prehistorische nederzetting zelf zijn geen aanwijzingen.

Figuur 1. De vindplaatscontour zoals die door ADC ArcheoProjecten is voorgesteld.

WIJZIGING STEDENBOUWKUNDIG PLAN

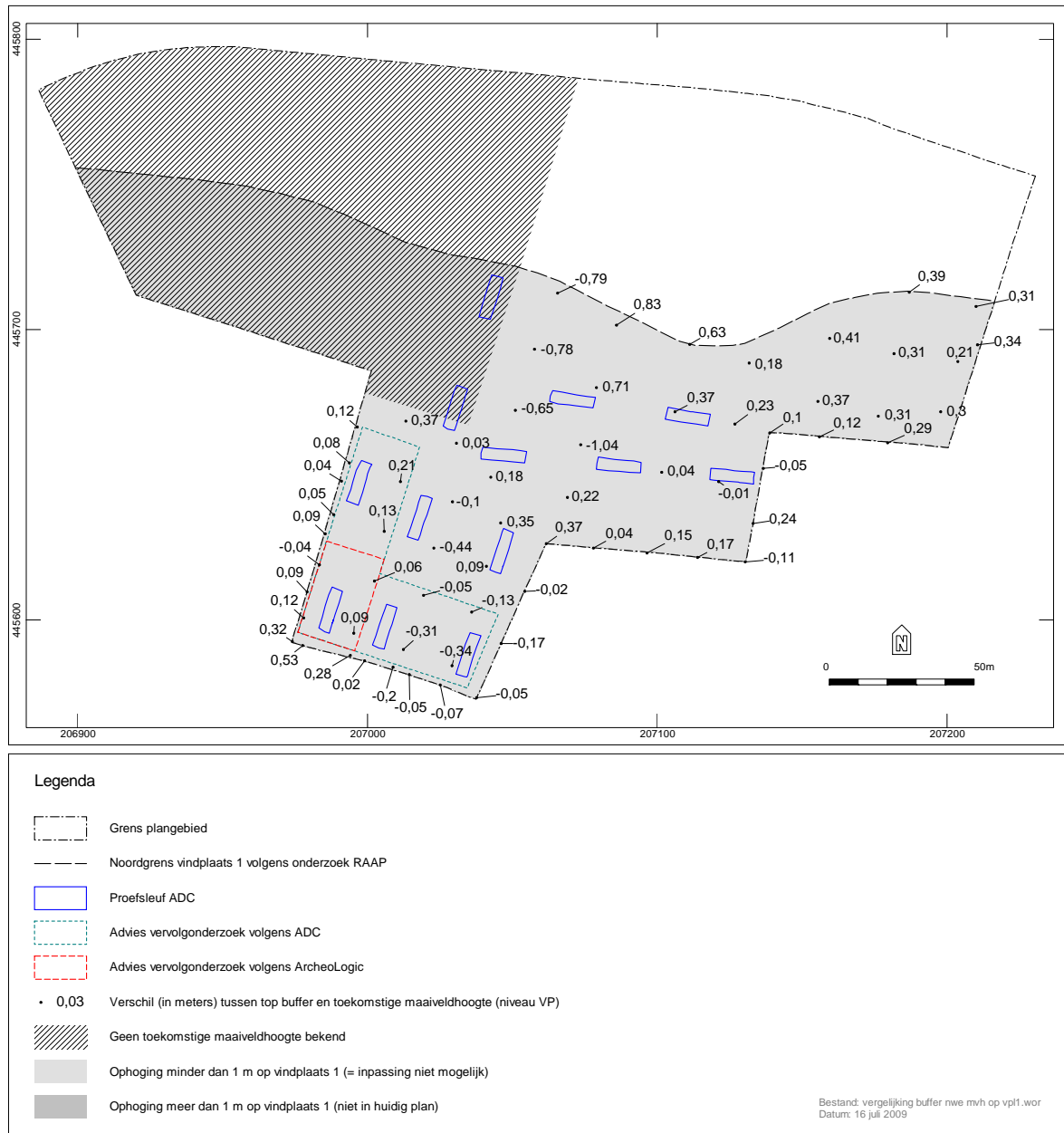
In het stedenbouwkundig plan zijn sinds de goedkeuring van het archeologisch inpassingsplan¹ enkele wijzigingen doorgevoerd. Hierdoor is het vigerende inpassingsplan niet meer geheel accuraat. Het proefsleuvenplan is echter wel op dit inpassingsplan gebaseerd. De delen van het plangebied die volgens het inpassingsplan niet *in situ* (in de bodem) konden worden behouden zijn door middel van proefsleuven gewaardeerd.²

¹ Bonnie, R. & D. Bente, 2009, *Inpassing archeologie Angerlo Kolkwijk (gemeente Zevenaar)*. ArcheoLogic Notitie AL110. Woerden.

² Zie ook Bente, D. & R. Bonnie, 2009, *Programma van Eisen IVO Proefsleuven Angerlo Kolkwijk (gemeente Zevenaar)*. ArcheoLogic, Woerden.

Op basis van het huidige stedenbouwkundig plan worden gesteld dat de archeologie binnen de gehele vindplaats niet kan worden ingepast (zie figuur 2). Daarentegen kan ook worden gesteld dat het proefsleuvenplan zoals onderzocht door ADC ArcheoProjecten het merendeel van de vindplaats dekt (qua dekkingspercentage en spreiding van de proefsleuven). De resultaten van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek gelden daarmee voor het merendeel van de vindplaats.

Figuur 2. Vergelijking tussen de top van de archeologische buffer en de hoogte van het toekomstig maaiveld op basis van het nieuwe stedenbouwkundig plan.

Enkel de uiterst noordwestelijke hoek en de uiterst noordoostelijke hoek van de vindplaats lijken niet gedekt te zijn met dit proefsleuvenonderzoek. Het proefsleuvenonderzoek van ADC Archeoprojecten

(en ook al aangetoond door het karterend booronderzoek van RAAP³) heeft echter aangetoond dat de vindplaats zich bevindt op de rivierduin in het zuidelijk deel van het plangebied. Daarom ook dat de als door ADC ArcheoProjecten als behoudenswaardig geachte vindplaats zich op deze rivierduin bevindt (zie ook figuur 1). Op de oever- op beddingafzettingen die binnen het plangebied zich in het noordelijk deel van de vindplaats bevinden heeft ADC ArcheoProjecten vrijwel alleen natuurlijke sporen aangetroffen. Het lijkt daarom ook eerder een perifere zone te zijn van de rivierduin.

WAARDERING VINDPLAATS

Op basis van de resultaten kan één vindplaats worden herkend, te weten een laatmiddeleeuwse nederzetting, waarbij ook oudere (prehistorische) resten zijn aangetroffen.

Na het inventariserend onderzoek wordt een waardering toegekend aan de aangetroffen vindplaats. Voor deze waardering is een standaardmethode ontwikkeld binnen de archeologie.⁴ In de eerste plaats wordt nagegaan of vindplaatsen vanwege hun belevingswaarde, op basis van hun schoonheid of herinneringswaarde, als behoudenswaardig getypeerd kunnen worden. De vindplaatsen worden vervolgens op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Een vindplaats wordt op fysieke kwaliteit in principe als behoudenswaardig aangemerkt wanneer de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (vijf of zes punten) scoren. Bij een middelmatige tot lage score (vier punten of minder) wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of het terrein toch behoudenswaardig is. Dit vangnet heeft tot doel te zorgen dat terreinen die van beperkte fysieke kwaliteit zijn, maar desondanks van groot inhoudelijk belang, niet buiten de beoordeling vallen. Eerst vindt een afweging plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria: zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van zeven punten of meer wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt. Indien de waardering lager is dan zeven punten wordt nagegaan of het criterium representativiteit van toepassing is (zie figuur 3 voor een overzicht van de waarderingscriteria).

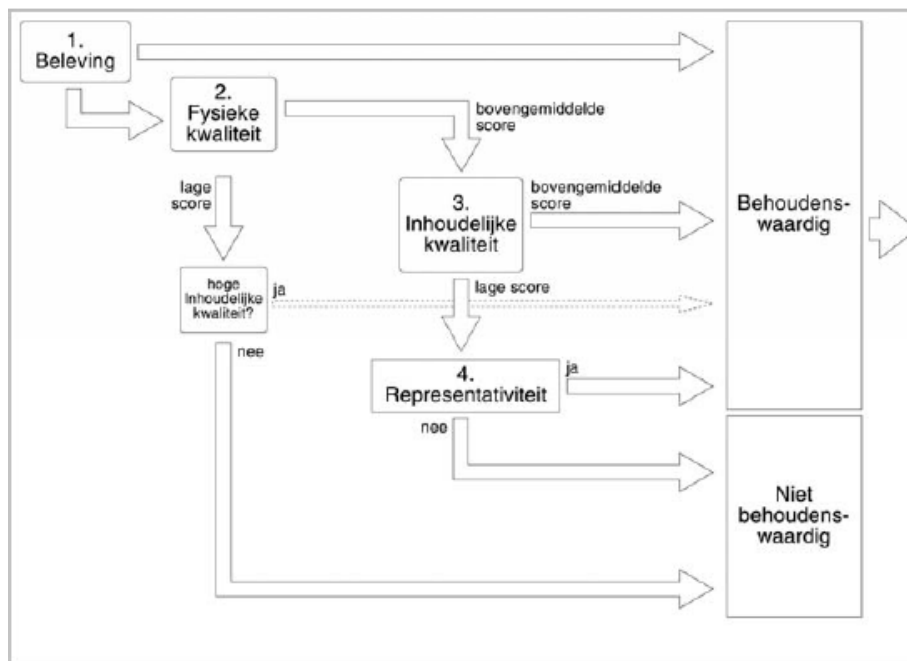
Wat betreft belevingswaarde (in termen van schoonheid en herinneringswaarde) kan het volgende worden gezegd voor de vindplaats te Angerlo Kolkwijk:

- Deze is niet van toepassing omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is (hier kan dus niet op gescoord worden in de waarderingstabel).

De waardering van de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de vindplaatsen (volgens KNA 3.1 en op basis van het conceptrapport van het proefsleuvenonderzoek) is als volgt:

³ Van Straten, K.C.J., 2007, *Dorpstraat te Angerlo, gemeente Zevenaar; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek*. RAAP-notitie 2238. Weesp, p. 8.

⁴ Kwaliteitsnorm Archeologie versie 3.1. Bijlage IV: Het waarderen van vindplaatsen.

Figuur 3. Stroomdiagram voor het waarderen van vindplaatsen (Bron: KNA versie 3.1).

Tabel 1. Waarderingstabel vindplaats Angerlo Kolkwijk

WAARDEN	CRITERIA	SCORES		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord		
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	3		
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde		2	
	Ensemblewaarde	3		
	Representativiteit	N.v.t.		

Toelichting tabel 1:

- Fysieke kwaliteit:
 - Gaafheid: De mate van niet verstoord zijn en de stabiliteit van de fysieke omgeving. Hieronder valt onder meer de aanwezigheid en de gaafheid van sporen. Gaafheid wordt hoog gewaardeerd omdat in het zuidwesten van het plangebied (met name proefsleuf 1) een aantal intacte sporen zijn aangetroffen behorende tot een middeleeuwse nederzetting.
 - Conservering: De mate waarin archeologisch vondstmateriaal bewaard is gebleven. De conservering van de sporen is als hoog te waarderen. De aangetroffen middeleeuwse kuilen in het zuidwestelijk deel van het plangebied (met name proefsleuf 1) zijn nog goed aanwezig. De conservering van de vondsten is echter laag. Het aangetroffen aardewerk is ernstig verweerd en gefragmenteerd.
- Inhoudelijke kwaliteit:
 - Zeldzaamheid: De mate waarin een bepaald type vindplaats schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied. De zeldzaamheid van de vindplaats

Angerlo Kolkwijk is gemiddeld te noemen. In de regio zijn al eerder vindplaatsen uit de Middeleeuwen aangetroffen. Er worden bij deze vindplaatsen echter geen vondsten gemeld uit de periode Midden Neolithicum – Romeinse tijd. Zulke vondsten zijn wel aangetroffen op de vindplaats Angerlo Kolkwijk.

- Informatiewaarde: De informatiewaarde voor de vindplaats Angerlo Kolkwijk is gemiddeld. De vindplaats kan mogelijk nieuwe informatie geven over de oudste bewoning van Angerlo.
- Ensemblewaarde: In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn tijdens eerder archeologisch onderzoek vondsten uit de Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen aangetroffen, alsmede huisplaatsen uit de Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. De ensemblewaarde van de vindplaats is daarom hoog.
- Representativiteit: Niet van toepassing.

Op basis van de waardering kan het volgende worden geconcludeerd (zie figuur 4):

Behoudenswaardig:

De vindplaatscontour van Angerlo Kolkwijk lijkt zich te bevinden rondom proefsleuf 1. In de proefsleuven 2 t/m 4 lijken zich ook nog een gering aantal sporen van deze vindplaats te bevinden, hoewel het nog onduidelijk is of de sporen in proefsleuven 2 t/m 4 daadwerkelijk kunnen worden toegeschreven aan deze vindplaats. In ieder geval lijken de sporen binnen deze proefsleuven duidelijk een perifeer gebied te zijn ten opzichte van de kern van de vindplaats in proefsleuf 1.⁵ Daarom wordt alleen het zuidwestelijk deel van het plangebied rondom proefsleuf 1 als behoudenswaardig aangemerkt (zie figuur 3).

Niet behoudenswaardig:

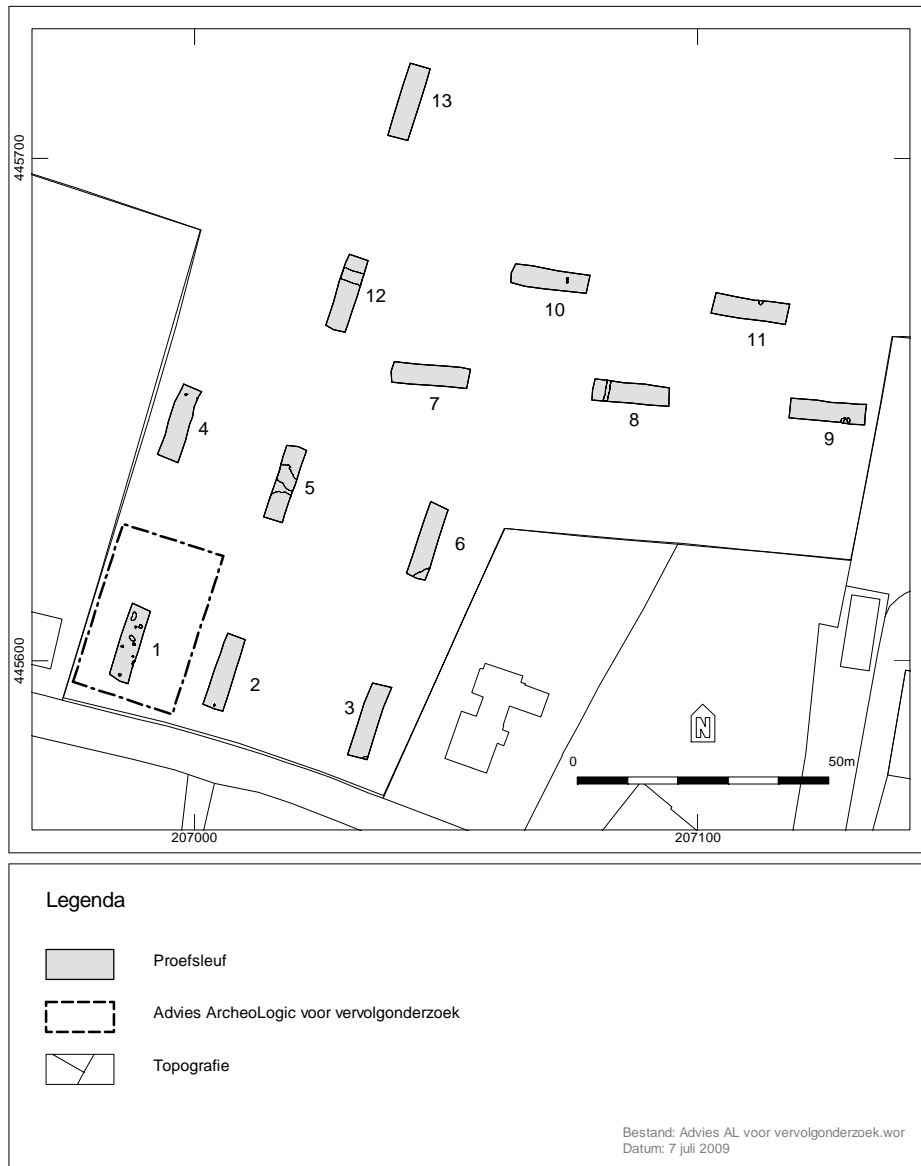
Het deel ten noorden en oosten van proefsleuf 1, bij proefsleuven 2 t/m 4. Deze proefsleuven zijn door ADC ArcheoProjecten wel als behoudenswaardig bestempeld (zie figuur 1). De minimale sporen in de proefsleuven 2 t/m 4 suggereren dat het hier gaat om een perifere zone van de vindplaats zoals aangetroffen in proefsleuf 1.

Voor de andere proefsleuven (nr. 5 t/m 13) geldt dat de sporen vrijwel allen natuurlijk zijn. De vondsten uit deze proefsleuven blijken erg gefragmenteerd te zijn. Daarom ook dat de archeologie binnen deze proefsleuven niet behoudenswaardig wordt geacht.

SELECTIEADVIES

Wij adviseren de gemeente Zevenaar om de voorgestelde behoudenswaardige gebieden (zoals weergegeven in figuur 4) te selecteren als archeologisch behoudenswaardig. Zoals beschreven, wijkt dit af van het gebied zoals in het ADC-rapport wordt gedefinieerd. Als zodanig kan het voorgestelde behoudenswaardige gebied dan opgenomen worden in het bestemmingsplan met de aanduiding *dubbelbestemming Waarde Archeologie*. De rest van het plangebied kan wat betreft archeologie worden vrijgegeven voor ontwikkeling.

⁵ Zie ook Verniers, L.P., 2009, *Archeologie in Angerlo Kolkwijk. Een inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven*. ADC ArcheoProjecten rapport 1962. Amersfoort (concept), p. 22.

Figuur 4. De vindplaatscontour zoals die door ArcheoLogic is voorgesteld.

COLOFON

Opdrachtgever:	Bouwfonds Ontwikkeling
Contactpersoon Opdrachtgever:	Dhr. B. Evers
Contactpersoon ArcheoLogic:	Dhr. D. Bente
Auteur:	Dhr. R. Bonnie
Autorisatie:	Dhr. D. Bente
Datum:	17 juli 2009
AL Project:	1115

Slutelwoorden Gelderland, gemeente Zevenaar, Angerlo, Kolkwijk, selectieadvies, proefsleuvenonderzoek, Middeleeuwen.

ArcheoLogic

the missing link